

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян” № 1-а, 1000 София, тел. 986-28-61, 987-55-13,
факс 987-65-14, [e-mail: arch@vas.bg](mailto:arch@vas.bg)

Изх. 293

Дата: 09.03.2020 г.

ДО
Г-ЖА АННА АЛЕКСАНДРОВА –
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО
ПРАВНИ ВЪПРОСИ КЪМ ЧЕТИРИДЕСЕТ
И ЧЕТВЪРТТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

СТ А Н О В И Щ Е

НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

представяван от председателя –

Ралица Негенцова

Относно:

Проект за доклад на второ гласуване на
законопроект за изменение и допълнение на
Гражданския процесуален кодекс, № 054-01-
3, внесен от Крум Костадинов Зарков и
група народни представители на 15.01.2020
г., приет на първо гласуване на 05.02.2020 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО АЛЕКСАНДРОВА,

Висшият адвокатски съвет повторно изразява отрицателното си становище по законопроекта за изменение и допълнение на Гражданския

процесуален кодекс, сигн. №054-01-3/15.01.2020 г. по аргументите, изложени в становище на Висшия адвокатски съвет вх. № ПГ-030-00-10/17.02.2020 г. Поради това, тази аргументация няма да се преповтаря.

Висшият адвокатски съвет използва това становище по направените между двете четения в Комисията по правни въпроси предложения за изменения и допълнения на Гражданския процесуален кодекс, за да изрази огромната си тревога от правния волунтаризъм и нихилизъм, с които в последните години се предлагат и приемат промени в процесуалните закони. В голямата си част тези промени противоречат на класически принципи и институти на процесуалното право. Те не държат сметка за утвърденото в теорията и практиката (не само в Република България) значение на процесуалните понятия, противоречат на процесуални норми в действащото законодателство и по никакъв начин не допринасят за доверието в Народното събрание, а оттам и в правосъдието.

Конкретните съображения срещу направените предложения са следните:

1. В Гражданския процесуален кодекс съвсем естествено не съществува понятие „очевидно неоснователен иск“. Дали един иск е основателен или не преценява съдът в решението си по съществуването на спора след като приложи точната материалноправна норма към установените по делото факти. Това може да стане само след събирането на допуснатите доказателства с участието на страните (чл. 148 ГПК) и преценката на събраните доказателства от съда, което той прави по вътрешно убеждение (чл. 12 ГПК). Едва ли трябва да се напомня, че не съществува задължение за ищеца да представя писмени доказателства към момента на подаването на исковата молба, а и такива може да не съществуват с оглед на естеството на спора.

В този смисъл предложението за създаване на нова ал. 4 на чл. 83 ГПК е правна безсмислица. Съдът се произнася по евентуалната молба на ищеца-физическо лице за освобождаване от дължимата държавна такса в началото на исковото производство. Ако намери, че искът е недопустим, той прекратява делото. Няма как обаче на този етап от производството той да направи преценка за „очевидна неоснователност“ на иска. Съгласно разпоредбата на чл. 143 ГПК в откритото заседание по делото ищецът може да поясни и да допълни исковата си молба. По силата на чл. 145 ГПК съдът е длъжен да постави въпроси на страните във връзка с изясняването на

фактическата страна на спора. При това, като проявление на принципа на сътрудничество между съда и страните, той дължи указания относно значението на фактите за конкретното дело.

2. Абсолютно неприемливи са направените предложения за изменения и допълнения на чл. 130 ГПК. В процесуалната теория и в съдебната практика е изяснено в кои случаи искът е недопустим. Недопустим е иск, за който не са налице процесуалните предпоставки за неговото възникване, съществуване или надлежно упражняване, респ. налице са процесуални пречки за неговото възникване, съществуване и надлежно упражняване. Макар и процесуалните предпоставки да не са обособени в нарочен раздел в ГПК, няма съмнение в теорията и в практиката кои са те и какви са последиците при липсата им, респ. наличието им за образуваното гражданско дело.

Предложената разпоредба, според която „недопустим е иск, с чието предявяване се цели единствено накърняване на права и законни интереси на другата страна“ (чл. 130, ал. 2 ГПК) е толкова неясна, че не може да бъде годна основа за правораздаване. Естеството на проблемите, които би създадо приемането на подобна норма едва ли могат да бъдат прогнозирани. Следва да се постави въпросът какви биха били гаранциите за спазване на правото на иск, ако на някой съдебен състав му хрумне да приложи тази разпоредба според буквалния ѝ смисъл. Вероятно всеки път, когато съдът постанови съдебен акт, се „накърняват права“ на другата страна. Всеки иск, който бъде отхвърлен като неоснователен вероятно „накърнява“ някакви права и „законни интереси“ на другата страна. Означава ли това, че подобен иск е недопустим?

Горните разсъждения не изглеждат да са произволни, след като в предложената редакция на чл. 4 на чл. 130 ГПК се предлага да бъде включена в ГПК разпоредба, според която „недопустим е очевидно неоснователният иск“. Висшият адвокатски съвет предпочита да се придържа към единствено възможното разбиране, основано и на здравия разум, според което „очевидно неоснователният иск“ е неоснователен. Още в следващото изречение се доразвива виждането на законодателя: „Искът е очевидно неоснователен, когато от изложените в исковата молба обстоятелства не могат да се породят защитени от правния ред субективни права“. Съдът не е консултативен, а правораздавателен орган. По принцип предмет на всеки един иск са съществуващи или съществуващи към момента на предявяването на иска права или правоотношения, по изключение в предвидените в закона случаи,

и факти. В този смисъл и в общия случай подаването на исковата молба няма как да цели пораждането на субективни права.

3. С предложението законопроект очевидно се цели да се промени класическото, характерно за европейските процесуални законодателства разбиране, че санкцията за недобросъвестно упражняване на процесуалните права от страните или техните процесуални представители не е отговорността за вреди, а прекратяване на производството. Предложената разпоредба на чл. 231а очевидно не държи сметка за чл. 3 от действащия ГПК. Неясно остава използването в заглавието понятие „системна недобросъвестност“ (три, пет или повече пъти). Неясно остава обстоятелството дали неизнасянето на истината като конкретно проявление на добросъвестното упражняване на процесуални права от страните ще се санкционира с прекратяване или чрез отговорността за вреди.

4. Изложеното ясно показва категоричната непригодност на предложенията за изменение и допълнение на ГПК, предмет на ЗИДГПК сигн. №054-01-3/15.01.2020 г. Висшият адвокатски съвет категорично се противопоставя на приемането на тези разпоредби. Тези текстове ограничават правото на защита и правото на достъп до съд. Те противоречат на действащи разпоредби в ГПК, както и на многовековните достижения на процесуалната наука и практика.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ:

РАЛИЦА НЕГЕНЦОВА